

การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบัวใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา

The development of internal quality assurance in Bua-yai school under nakhonrachchasima administration

ณัฐพิมล ต่านกลาง (Natpimol Danklang) *

อาคม อึ้งพวง (Arkorn Eungpuang) **

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบัวใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ด้วยการใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีจำนวน 24 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย หัวหน้างานวิชาการ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 113 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา การวิจัยครั้งนี้ใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ 2 วงรอบคือ ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่ ระยะที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่ ในวงรอบที่ 1 เพื่อหาแนวทางในการพัฒนา ระยะที่ 3 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่ ในวงรอบที่ 2 เพื่อนำแนวทางในการพัฒนาจากวงรอบที่ 2 มาใช้ดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แบบสังเกต 2) แบบสัมภาษณ์ และ 3) แบบสอบถาม

ผลการวิจัยมีดังนี้

การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนบัวใหญ่สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ทำให้ได้การดำเนินการที่พัฒนางานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ที่มีขั้นตอนการดำเนินการที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และพบว่า ผลการประเมินการปฏิบัติงานจากหน่วยงานต้นสังกัด ปีการศึกษา 2554 โดยการเปรียบเทียบผลการประเมิน 2 รอบพบว่า มีค่าการพัฒนาเพิ่มขึ้น 0.48 และเมื่อเปรียบเทียบผลจากการประเมินคุณภาพภายในปี พ.ศ. 2553 กับปี พ.ศ. 2554 พบว่าสามารถพัฒนาระดับคุณภาพของมาตรฐานให้สูงขึ้น 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานที่ 13 และมาตรฐานที่ 17

Abstract

The objective of this study was to develop the internal quality assurance of Bua-yai School, under jurisdiction of Nakhonrachasima Administration Organization. There were 24 research participants including: the researcher, academic chief, and teachers being responsible for Educational Quality Assurance. There were 113 key informants including: the administrators, teachers, and school

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพภายใน การพัฒนา การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

Keywords: Internal Quality Assurance, Development, Action Research

* นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** อาจารย์ ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

boards. This research was an Action Research including 3 phases, 2 spirals, Phase 1: the study of situation in Internal Quality Assurance System of Bua-yai School, under jurisdiction of Nakhonrachasima Administration Organization, and Phase 2: the development of Internal Quality Assurance of Bua-yai School in Spiral 1 to find the guidelines for development, Phase 3: the development of Internal Quality Assurance of Bua-yai School in Spiral 2 to use for implementation. The instruments using in this study were: 1) the Observation Form, 2) the Interview Form, and 3) the Questionnaire.

The research findings:

In summary, the development of Educational Quality Assurance, Bua-yai School, under jurisdiction of Nakhonrachasima Administration Organization, led to the implementation of Internal Quality Assurance including the steps of more efficient implementation. In addition, it was also found that the findings from assessment of work practice by original affiliation, 2011 school year, by comparing the evaluation from 2 Spirals, found that the development value was increased for 0.48. Furthermore, the comparative finding from Internal Quality Assurance between 2010, and 2011, found that; the quality of 3 standards could be developed including Standard 6, Standard 13, and Standard 17

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรมมีจริยธรรม และวัฒนธรรม ในการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขนั้น เป็นเป้าหมายสำคัญในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยและในการที่จะทำให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายดังกล่าวขึ้นอยู่กับคุณภาพในการจัดการศึกษาที่จะทำให้การศึกษาเป็นการศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนการให้สังคม มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการจัดการศึกษาเพื่อคนทั้งมวลอย่างหลากหลาย และเพื่อสนองตอบต่อแนวทางการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552-2561) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงปรับแนวทางการดำเนินงานให้สอดคล้องกับกรอบการปฏิรูปการศึกษาดังกล่าว โดยเน้นระบบการประกันคุณภาพภายใน รวมถึงการนิเทศ ช่วยเหลือ ติดตามความก้าวหน้าของโรงเรียนเป็นรายโรงเรียน และการแทรกแซง แก้ไขการทำงานของโรงเรียนหากไม่สามารถดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

เพื่อให้ผู้เรียนได้เข้าถึงบริการทางการศึกษาที่มีคุณภาพมากขึ้น ทั้งนี้ ภายใต้การดูแลขององค์กรบุคคล และ ความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นระบบการประเมินและติดตามตรวจสอบคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จากภายในโดยบุคลากรของสถานศึกษานั้นเองหรือโดยหน่วยงานต้นสังกัดที่มีหน้าที่กำกับดูแลสถานศึกษานั้น โดยอาศัยหลักการดังนี้ 1) เป้าหมายสำคัญของการประกันคุณภาพคือ การพัฒนาผู้เรียน 2) ถือว่าการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหาร 3) ถือว่าบุคลากรทุกคนรวมทั้งที่เกี่ยวข้องเช่น คณะกรรมการสถานศึกษา มีหน้าที่ร่วมรับผิดชอบในการประกันคุณภาพตั้งแต่การวางแผน การติดตามผล การพัฒนาปรับปรุง การช่วยคิด ช่วยทำและช่วยผลักดัน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545)

สภาพปัจจุบันโรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นครราชสีมาพบว่าได้ปฏิบัติงานตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 โดยดำเนินการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานท้องถิ่น (โรงเรียนบัวใหญ่, 2553) ปัญหาที่พบในการดำเนินงานของโรงเรียนบัวใหญ่คือหลักฐานเอกสารในการดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง ขาดความสอดคล้อง ครุยังขาดความรู้ความเข้าใจ ขาดการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาโดยโรงเรียนขาดการนิเทศกำกับ ติดตามและตรวจสอบ ครูผู้รับผิดชอบไม่เข้าใจบทบาทภาระงานที่ได้รับซึ่งส่งผลทางอ้อมต่อผู้เรียนทำให้ผลการสอบวัดความรู้พื้นฐานระดับชาตินั้นลดลงจากการเปรียบเทียบระหว่างปีการศึกษา 2552 และ 2553 จากข้อมูลดังกล่าว การประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนบัวใหญ่มิใช่เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งจะต้องมีการพัฒนา ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงต่อไป (โรงเรียนบัวใหญ่, 2554)

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะเป็นผู้ที่ทำงานประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนจึงสนใจที่จะพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการและใช้วิธีการพัฒนา โดยการสร้างความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาทีมงาน การนิเทศกำกับ ติดตาม เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโรงเรียนบัวใหญ่บรรลุเป้าหมายในการดำเนินงาน อันจะนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของโรงเรียนบัวใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบัวใหญ่ สังกัดองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา ด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล

1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัย มีจำนวน 24 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย หัวหน้างานวิชาการและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษา

2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 113 คน ได้แก่

(1) ผู้บริหาร จำนวน 3 คน

(2) ครูผู้สอน จำนวน 95 คน

(3) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน

2. กรอบการวิจัย

กรอบการวิจัยครั้งนี้ มีการวิจัย 3 ระยะ 2 วงรอบ ได้แก่

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่

ระยะที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่ วงรอบที่ 1

ระยะที่ 3 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่ วงรอบที่ 2

3. ระยะเวลาในการวิจัย ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research Principle) ตามแนวคิดของ Kemmis and McTaggart (1998 อ้างถึงใน คงศักดิ์ อาตุทอง, 2550) เพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โรงเรียนบัวใหญ่ อำเภอบัวใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา โดยดำเนินการ 3 ระยะ 2 วงรอบ (Spiral) แต่ละวงรอบประกอบด้วย การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่เพื่อศึกษาสภาพในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเบื้องต้นในการวางแผนเพื่อนำไปพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในวงรอบที่ 1

ระยะที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนบัวใหญ่ วงรอบที่ 1 เป็นการวิจัยโดยใช้การวิจัยเชิงโดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนาคือการศึกษา การวิเคราะห์และออกแบบการดำเนินงานที่นำเข้าสู่โครงการสำหรับนำไปพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ในวงรอบที่ 2 เป็นลำดับไป

ระยะที่ 3 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในของโรงเรียนบัวใหญ่ สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาเป็นการนำผลการออกแบบการดำเนินงานในระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 มาเป็นข้อมูลในการดำเนินงานโดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการเครื่องมือในระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 และระยะที่ 3 วงรอบที่ 2 ประกอบด้วยแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไป ผู้วิจัยนำเครื่องมือไปทดลองใช้ (Tryout) และนำข้อมูลจากแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น พบว่าฉบับที่ 1 มีค่าความเชื่อมั่น 0.89 ฉบับที่ 2 มีค่าความเชื่อมั่น 0.87 ฉบับที่ 3 มีค่าความเชื่อมั่น 0.85 และฉบับที่ 4 มีค่าความเชื่อมั่น 0.89

การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสังเกต สัมภาษณ์ และการบันทึกการสนทนาใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุป ตามรูปแบบความหมาย ความสัมพันธ์และผลกระทบของปรากฏการณ์ที่รับรู้และที่เกิดขึ้นทำความเข้าใจกับข้อมูลเพื่อหาความสัมพันธ์ของข้อมูลแล้วสรุปในรูปการบรรยาย (Narrative Form) พร้อมอ้างอิงที่มาของข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าร้อยละตามลักษณะของกลุ่มผู้ให้ข้อมูลและตัวแปรที่ศึกษา

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพโรงเรียนบัวใหญ่ ผลการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบัวใหญ่มีเอกสารเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษาที่จัดขึ้นตามรูปแบบจริง แต่ขาด

รายละเอียดของเอกสารในการนำสู่การนิเทศ กำกับติดตาม เอกสารขาดความร่วมมือในการจัดทำส่งผลให้ข้อมูลขาดความสอดคล้องและขาดความเป็นปัจจุบัน

ผลการศึกษาจากรายงานการประชุมประจำเดือนพบข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการประเมินผลการปฏิบัติงาน (KPI) จากหน่วยงานต้นสังกัดโดยภาพรวมมีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาแต่ขาดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่าย ขาดการนิเทศ กำกับและติดตาม ส่งผลให้ข้อมูลบางส่วนขาดความสอดคล้อง บุคลากรขาดความตระหนัก ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน

ระยะที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียน วงรอบที่ 1

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้กลยุทธ์การศึกษาการดำเนินงานพบว่าผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 ได้แก่ 1) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 2) การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ 3) การจัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษาที่มุ่งเน้นคุณภาพการศึกษา 4) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาสถานศึกษา 5) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา 6) การประเมินคุณภาพการศึกษา 7) การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี 8) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยสังเกตจากการตอบคำถามและการซักถามถึงข้อสงสัยระหว่างการประชุม ผู้บริหารและครูร่วมกันระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนและสรุปข้อคิดเห็นที่ได้ร่วมกันศึกษาซึ่งผลสรุปการดำเนินกิจกรรมนี้พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนขาดความร่วมมือ ขาดรายละเอียดในการดำเนินการ ขาดการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบ ทำให้ผลการดำเนินงานไม่เป็นในแนวเดียวกัน บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจทำให้ขาดความตระหนัก เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน มีความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานค่อนข้างน้อยในขั้นตอน

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้กลยุทธ์ การวิเคราะห์การดำเนินงานโดยดำเนินการแบ่งกลุ่ม ด้วยการใช้ขั้นตอน PAOR ในการดำเนินกิจกรรม ได้แก่ ร่วมกันวางแผนการทำงาน ร่วมกันระดมความคิดเห็น ร่วมกันสรุป และนำเสนอ พบว่าผลการวิเคราะห์ทำให้ ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน มีความคิดเห็นร่วมกัน ว่าผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาต้องมี ส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพแวดล้อม นโยบายและแผนการ จัดการศึกษาเพื่อนำผลที่ได้มาดำเนินการจัดทำแผน กลยุทธ์ ตลอดจนร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา ร่วมกันวิเคราะห์การดำเนินงานและกลไกการประกัน คุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและร่วมวิเคราะห์ เพื่อจัดทำคู่มือการดำเนินงานประกันคุณภาพในทุกฝ่าย สู่นำไปเป็นแนวในการปฏิบัติอย่างชัดเจน

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ ใช้กลยุทธ์ การออกแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโดย ดำเนินการแบ่งกลุ่มด้วยขั้นตอน PAOR ผลการ ประชุมทำให้ได้ผลการออกแบบดำเนินงานอยู่ในรูป โครงการทั้งสิ้น 3 โครงการได้แก่ โครงการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์โรงเรียน โครงการพัฒนาบุคลากรการ ประกันคุณภาพการศึกษา และโครงการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพการศึกษา

ระยะที่ 3 การพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียน วงรอบที่ 3

จากการร่วมกันวิเคราะห์ความต้องการในการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาในวงรอบที่ 2 ทำให้ได้โครงการ 3 โครงการเพื่อการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายใน วงรอบที่ 3 โดยมีกิจกรรม ครอบคลุมแนวปฏิบัติเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพ ภายในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 ดังนี้ โครงการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ โรงเรียน โครงการพัฒนาบุคลากรการประกันคุณภาพ การศึกษา และโครงการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ การศึกษาภายใน กิจกรรมในโครงการที่ดำเนินการ มีการ บรรลุความสำเร็จตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ทุกประการ ภาพรวมของการจัดกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

2. อภิปรายผลการวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ การศึกษาภายในโรงเรียนบัวใหญ่ โดยใช้วิจัย เชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กลยุทธ์ คือ การศึกษา การวิเคราะห์และออกแบบการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน ผู้วิจัยจึงทำการอภิปรายผล ในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งมีรายละเอียดแต่ละประเด็นดังนี้

1) ผลการศึกษาสภาพโรงเรียนบัวใหญ่

จากการศึกษาสภาพโรงเรียนบัวใหญ่ ด้วยวิธีการศึกษาเอกสารและ การสัมภาษณ์ ทำให้ ทราบข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับ สภาพและ ปัญหา ในการ ดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า การดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนขาดการบริหารจัดการด้าน การนิเทศกำกับติดตาม การจัดทำไม่เป็นแนวเดียวกัน ข้อมูลขาดการวิเคราะห์กลั่นกรอง เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน ประกันคุณภาพการศึกษาภายในไม่มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เท่าที่ควร ขาดการส่งเสริมการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม ทำให้ครูและบุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความเข้าใจ ในระบบประกันคุณภาพการศึกษา ส่งผลต่อการให้ ความร่วมมือในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สมาน เพชรนาว่า (2549) ที่พบว่าโรงเรียนควรสร้างความตระหนักถึงคุณค่าของ การประกันคุณภาพภายในแก่บุคลากรภายในสถานศึกษา ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ควรดำเนินการนิเทศ กำกับ ติดตาม และควรจัดระบบบริหารจัดการโดยให้บุคลากร มีส่วนร่วมทุกขั้นตอน และยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ Tschannen-Moran and others (2000) ที่พบว่า คณะครูและผู้บริหารได้ปฏิบัติงานในหน้าที่ โดยเริ่มจาก การกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการ ดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงาน ผลจากการ ดำเนินงานแบบรวมพลังดังกล่าวทำให้มีการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ โรงเรียนพัฒนาเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้อย่างสมบูรณ์

2) ผลการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ

ผลจากการศึกษาสภาพของโรงเรียน บัวใหญ่ ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยได้จัดการประชุมเชิง

ปฏิบัติการในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา ในระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 โดยการศึกษาวิเคราะห์และ ออกแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ผลการ วิจัย ทำให้ ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย และกลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีความรู้ความเข้าใจ สามารถศึกษาสภาพและปัญหา ของโรงเรียน นำข้อมูลไปวิเคราะห์หาสาเหตุแล้วระดม ความคิดร่วมกันออกแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายใน เพื่อนำผลการออกแบบไปใช้ดำเนินการเพื่อพัฒนา ในรูปแบบของโครงการหรือกิจกรรมสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ ลิทัย ศกุนะสิงห์ (2546) ที่พบว่าการทราบ การดำเนินการประกันคุณภาพภายใน โดยใช้กระบวนการ ศึกษาค้นคว้าเทคนิคเชิงคุณภาพ คือ วิเคราะห์ เอกสารรายงานการประเมินตนเอง สภาพปัญหา ความต้องการมาวิเคราะห์เพื่อประมวลผลเกี่ยวกับการ ดำเนินงานงานประกันคุณภาพภายใน นำประเด็นปัญหา ที่ได้มาออกแบบแนวทางการศึกษา ด้วยการใช้กรณี ศึกษาดำเนินการภาคสนามตามกลุ่มโรงเรียนโดยใช้ รูปแบบการศึกษาเชิงคุณภาพนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อสรุปและรายงานผลนำส่วนที่ตีมาใช้ ในการพัฒนาต่อไป และการวิจัยครั้งนี้การมีแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพ ภายในในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน 8 ข้อ ด้วยข้อตกลงในที่ประชุมที่จะทำให้ การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในให้ดีกว่า สภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบันทั้งนี้เพราะว่า กระบวนการ ประชุมเชิงปฏิบัติการ เกิดจากการระดมความคิดของ ทุกคนที่เข้าร่วมประชุมทำให้เกิดความตระหนักในการ พัฒนาระบบให้เหมาะสมกับภารกิจงานที่รับผิดชอบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิสัย เขตสกุล (2546) ที่พบว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ ขั้นตอนการค้นคว้าการ วิจัยปฏิบัติการในการดำเนินการตามกรอบ P-A-O-R 4 ขั้น หลักการพัฒนาและใช้กระบวนการประชุมปรึกษาหารือ แบบมีส่วนร่วมเพื่อวางแผน ศึกษาข้อมูล การปฏิบัติตาม เป้าหมาย กำกับติดตามเพื่อสะท้อนผลในการพัฒนา 2 รอบวงจรและ กลยุทธ์การประชุมปฏิบัติการเพื่อเพิ่ม ทักษะเฉพาะในการปฏิบัติงานมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ซึ่งกันและกัน นั่นคือ การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเรื่อง สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง ในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพให้กับบุคลากร สอดคล้อง กับกิตติพงษ์ โพธิ์พรม (2548) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัย เชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการวิจัยที่สะท้อนถึงตนเองหรือ การตรวจสอบตนเอง เพื่อให้ผู้ร่วมทำวิจัยได้ปรับปรุง การปฏิบัติงานประการหนึ่ง และตัดสินใจเลือก สภาพการณ์ที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการทางการศึกษา ให้เกิดประสิทธิภาพประการหนึ่ง

3) ผลการพัฒนาการดำเนินงานประกัน คุณภาพระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 และระยะที่ 3 วงรอบที่ 2 การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในโรงเรียนครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย ศึกษาสภาพปัญหา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อ ศึกษา วิเคราะห์และออกแบบการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายใน โดยใช้ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) 4 ขั้น ผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยศึกษาสภาพปัญหาโรงเรียน แล้วรวบรวมผลการศึกษาข้อมูลแล้วทำการสรุปรายงาน ต่อผู้บริหาร เพื่อนำเข้าสู่ที่ประชุมในการหาแนวทางใน การดำเนินการพัฒนาในระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 ซึ่งเป็นการดำเนินการ เพื่อหาข้อมูลร่วมกับผู้บริหารและครู ในการระดมความคิดศึกษาสภาพของโรงเรียน เพื่อนำมา วิเคราะห์หาข้อตกลงร่วมกันในการออกแบบสู่การ ดำเนินงาน จากนั้นสะท้อนผลการปฏิบัติ โดยนำผล ที่ออกแบบในระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 ไปดำเนินการเพื่อ พัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในระยะ ที่ 3 วงรอบที่ 2 ให้อยู่ในรูปของโครงการ ซึ่งผลการดำเนิน กิจกรรมทำให้การดำเนินงานเป็นไปตามแนวปฏิบัติ เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายในระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกระทรวง ว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 14 สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพัตรา เทศเสนาะ (2551) ที่พบว่าการพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานมีแนวทางการดำเนินงาน คือ กำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา จัดระบบบริหารและ สารสนเทศ จัดทำแผนพัฒนาสถานศึกษา ดำเนินงาน

ตามแผนพัฒนาสถานศึกษา ตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประเมินคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง จะเห็นว่าการพัฒนาในระยะที่ 2 วงรอบที่ 1 และระยะที่ 3 วงรอบที่ 2 ทำให้เกิดการพัฒนากิจการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสอดคล้องกับกิตติพงษ์ โพธิ์พรม (2548) ได้ให้ความหมายว่า การวิจัยเชิงปฏิบัติการเป็นรูปแบบการวิจัยที่สะท้อนถึงตนหรือการตรวจสอบตนเองเพื่อให้ผู้ร่วมทำวิจัยได้ปรับปรุงการปฏิบัติงานประการหนึ่งและตัดสินใจเลือกสภาพการที่เหมาะสม เพื่อดำเนินการทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพประการหนึ่ง

4) ผลการประเมินการปฏิบัติงาน (KPI) และผลการประเมินคุณภาพภายใน ประจำปี 2554

ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทั้ง 3 ระยะ 2 วงรอบ ทำให้โรงเรียนได้กระบวนการในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเพื่อการพัฒนาคุณภาพโรงเรียนในปีการศึกษาต่อไปและภาพรวมของการวิจัยครั้งนี้ได้รับความพึงพอใจจากผู้บริหารและครู ที่ทำให้ได้ตระหนักว่างานประกันคุณภาพการศึกษาคือสิ่งที่ทุกคนต้องทำเป็นเรื่องปกติในการนำไปปฏิบัติและผลของความสำเร็จเกิดจากการให้ความร่วมมือที่ทุกคนให้ความร่วมมือในการปฏิบัติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สุวรรณพันธ์ (2546) ที่พบว่าการใช้หลักการพัฒนามาตรฐาน P-A-O-R ทั้ง 4 ขั้น ทำให้การพัฒนางานประกันคุณภาพการบริหารจัดการเกิดขึ้นและดำเนินไปข้างหน้าอย่างมีประสิทธิภาพนั้น คือ การนิเทศ กำกับ กำชับ ติดตาม สร้างขวัญกำลังใจ และให้คำแนะนำช่วยเหลือการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง และผลการประเมินการปฏิบัติงาน (KPI) จากหน่วยงานต้นสังกัด ปีการศึกษา 2554 โดยการเปรียบเทียบผลการประเมิน 2 รอบพบว่า มีค่าการพัฒนาเพิ่มขึ้น 0.48 และเมื่อเปรียบเทียบผลจากการประเมินคุณภาพภายในปี พ.ศ. 2553 กับปี พ.ศ. 2554 พบว่า สามารถพัฒนาระดับคุณภาพของมาตรฐานให้สูงขึ้น 3 มาตรฐาน ประกอบด้วย มาตรฐานที่ 6 มาตรฐานที่ 13 และมาตรฐานที่ 17

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1) โรงเรียนควรพัฒนาบุคลากรและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2) โรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรร่วมกันนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบและทบทวน การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง รวมถึงพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการจัดทำหรือพัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสมกับกิจกรรม

3) โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ แก้ไขปรับปรุงข้อมูลในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

4) ควรจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปีที่สอดคล้องกับนโยบาย เป้าหมาย กลยุทธ์ของหน่วยงานต้นสังกัด โดยให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนและดำเนินงานตามแผน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรวิจัยและพัฒนาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่มาตรฐานสากล ซึ่งจะสอดคล้องกับการก้าวเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียนได้อย่างมีศักยภาพ

2) ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กิตติพงษ์ โพธิ์พรม. (2548). **การพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โรงเรียนพุทธโฆภาวนาประชาสรรค์ อำเภอเขาวง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์.**
การศึกษาค้นคว้า อีสระการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2553). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น.** สำนักประสานและพัฒนากิจการการศึกษาท้องถิ่น.
- คงศักดิ์ ธาตุทองและคณะ. (2550). **การใช้หลักการของการวิจัยเชิงปฏิบัติการในการพัฒนาทักษะการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู.** เอกสารรายงานวิจัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ทรงศักดิ์ สุวรรณพันธ์. (2546). **การพัฒนาการประกันคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาโรงเรียนขัติยะวงษา.**
การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- โรงเรียนบัวใหญ่. (2553). **รายงานประจำปีโรงเรียนบัวใหญ่ 2553.** สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2554). **รายงานผลการประเมินมาตรฐานและตัวบ่งชี้การประเมินผลการปฏิบัติงานครั้งที่ 1.**
สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา.
- ลิขิต ศกุนะสิงห์. (2546). **การดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา กิ่งอำเภอเหล่าเสือโก้ก จังหวัดอุบลราชธานี.** การศึกษาค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- วิสัย เขตสกุล. (2546). **การพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับการจัดทำแผนปฏิบัติการโรงเรียนบ้านลิงไธ**
อำเภอวังหิน จังหวัดศรีสะเกษ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมาน เพชรนาวา. (2549). **การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.** รายงานการศึกษาค้นคว้าปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุพัตรา เทศเสนาะ. (2551). **การนำเสนอแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาสู่มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานตามแนวประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในอำเภอเก้าเลี้ยว สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์เขต 1** วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). **นโยบายสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประจำปี งบประมาณ 2554.** กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก.** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.
- Tschannen-Moran and others. (2000). **Creating smarter schools through collaboration.**
Journal of Educational Administration, 38(3), 247 – 271.